

Krmiva z ekonomického pohledu

Tradiční jarní cyklus seminářů napříč republikou na téma silážování uspořádala společnost VVS Verměřovice. Tentokrát se debata stočila na ekonomiku krmiv a zkušenosti s hodnocením kvality objemných krmiv.

O krmivech pod ekonomickým drobnohledem hovořil dipl.-ing. Johannes Thomson, poradce ze společnosti LVZ Futlerkamp v Německu. Své zkušenosti s hodnocením kvality objemů poté prezentoval ing. Radko Loučka, CSc., z VÚŽV v Praze-Uhřetěvesi.

Krise s mlékem

Jak je již tradicí, úvodu se ujal ing. Jiří Burdych, MBA, který si neodpustil zmínit propady cen za mléko, které dosáhly dna v červenci a srpnu v loňském roce ve všech státech Evropské unie s tím rozdílem, že ono pomyslné dno mělo několik úrovní.

Ceny mléka se od té doby mírně navýšily, avšak narostla také odchylka cen za mléko mezi Českou republikou, Německem a Rakouskem, potažmo i mezi cenami v Německu a Rakousku.

Další prezentovaný graf zobrazil nárůst užitkovosti vystřídaný poklesem počtu chovaných krav v naší vlasti. Do třetice grafické znázornění ukázalo chov skotu z pohledu nákladů na krmiva.

Od krize v roce 2009, kdy chovatelé ve snaze ušetřit, co největší sumu upřeli kravám část drahých komponentů, a celková částka na krmivo dosáhla 8,54 koruny, se náklady vyšplhaly na rekordní úroveň 9,23 koruny v roce 2014. Celé 4 koruny dělají nakupované komponenty, zatímco nacenění objemných krmiv v roce 2014 dělalo 1,49 Kč.

»Podle aktuální výše ceny za mléko lze stanovit tzv. bod zvratu, kdy se vyrovnají náklady a výnosy a chov začíná vydělávat. Zatímco v roce 2014 byl bod zvratu při ceně

za mléko 9,51 Kč na úrovni 6131 litrů mléčné užitkovosti, v roce 2015, kdy poklesla cena za mléko na 7,66 koruny, je zapotřebí nadojit ročně od dojnice 8980 litrů mléka,« uvedl ing. Burdych.

Je zajímavé, že s narůstající užitkovostí klesají náklady na zvíře, ale náklady na krmiva narůstají. To platí při užitkovosti nad 10 000 kg mléka.

Zemědělství v Holštýnsku Šlesvicku

O tom, jak snížit náklady na krmiva a dosáhnout maximální kvality u objemných krmiv, a tím i její efektivity, hovořil ing. Johannes Thomson, odborný poradce pro chov skotu Zemědělské komory z Holštýnska Šlesvicka. Zaměřil se zejména na situaci v německém Holštýnsku Šlesvicku.

Zemědělství v této oblasti se týká milionu hektarů zemědělské půdy, na níž z 90 % hospodaří rodinné farmy, z nichž 4000 chovatelů se stará o chov dojného skotu v počtu 400 000 krav, tedy na jeden chov připadá v průměru 100 krav.

Ing. Johannes Thomson pracuje jako odborný poradce pro chovatele skotu. V Holštýnsku Šlesvicku jsou chovatelé povinně zapojeni do Zemědělské komory, kde se ročně platí členský příspěvek 750 až 1250 EUR na farmu.

Zemědělská komora pomáhá v oblasti ekonomiky, výživy či energie, a také vzdělává zemědělce. Kromě toho je 90 % farem zapojeno do farmářské organizace Bauernverband, která se stará o poradenství v oblasti práva, legislativy a soci-

álních otázek. Členství stojí farmy 700 až 1200 EUR za rok.

Funguje zde také 13 poradenských okruhů, tzv. Rinderspezialberatung, kam spadá také odborné poradenství v chovu skotu. Zapoji-

lo se zde 50 % farem. Na jednoho konzultanta připadá 40 až 45 členů, kteří ročně platí 2500 EUR.

»Obrovskou výhodou pro konzultanty je možnost porovnávání mezi farmami, neboť 90 % farem vede stejné účetnictví, a tudíž výstupy jsou porovnatelné,« uvedl ing. Thomson.

Jaké výsledky z chovů vycházejí? Rozdíl v užitkovosti mezi nejlepšími a nejhůřšími chovy je tisíc kilogramů mléka. V průměru však činí užitkovost 8465 kg mléka s 4,17 tuku a 3,41 bílkovin. Zajímavé jsou výsledky, co se týká spotřeby krmiv. Spotřeba koncentrovaných jadrných krmiv se zde pohybuje kolem 24 metrů na dojnici a rok. Chovatelé však nakupují 90 % těchto krmiv.

Z objemných krmiv vyrobí dojnice 3343 kilogramů normovaného mléka (ECM – 4 % tuku a 3,4 % bílkovin), přitom z 285 gramů jadra se

vyrobí kg mléka. Rozdíl mezi nejlepšími a nejhoršími farmami činí však 25 gramů.

Plocha picnin na dojnici dosahuje 0,69 ha v průměru. Rozmezí činí 0,65 až 0,75 ha na ks. Z jednoho hektaru se vyprodukuje deset až čtrnáct tisíc litrů mléka.

Obměna stáda v současnosti dosahuje 34 % – 36 %, což je dáno zrušením kvót. Původně dosahovala 28 %. Na jednu dojnici tak připadá 1,62 jalovice. V horších chovech se krmí víc zvířat s horším užitektem.

Ekonomické výsledky

»Letošní cena mléka začala na úrovni 28 centů za litr mléka,« uvedl ing. Thomson.

»Přitom za kvótový rok 2014/2015 to bylo 34 centů. Celkový příjem tak dosahoval necelých 39 centů. Náklady na produkci však činily téměř 45 centů, z nichž na krmivo připadá 24 centů,« rozboroval ekonomické ukazatele.

I při započtení dotace 3,11 centu se tak dostávají chovatelé do ztráty. Jen ti nejlepší dokázali docílit mírného zisku avšak až po započtení dotace!

Náklady na krmiva

Jak již bylo řečeno, tak nejvyšší nákladovou položkou jsou právě krmiva. Je to z velké části dáno také skutečností, že v Německu je většina farem buď rostlinného či živočišného zaměření, z čehož vyplývá, že chovatelé velkou část krmiv musí nakupovat. Jejich cena pak odrazí nejen práci a materiál, ale také nájem půdy. Cena za půdu je v Němec-

ku vysoká a odráží se tak i ve vlastní produkci krmiv.

Náklady na výrobu vlastních krmiv ještě v roce 2005 dosahovaly 11 centů, v roce 2014 již 15 centů, což právě odráží vyšší cenu půdy.

Již z toho důvodu je vhodné náležitě a respektovat vhodnou agrotechniku a pravidla pro výrobu objemných krmiv.

»Problém číslo jedna totiž zní – kolik píce se z pole sklídí? Abychom zjistili, jak na tom jsme, je vhodné píci před silážováním či stážováním zvážit a následně porovnat s krmivem předkládaným kravám. Ztráty totiž mohou být veliké a dosahovat až 30 %!« uvedl ing. Thomson.

Tato ztráty vznikají zčásti již na poli. Musíme si uvědomit, jakou plochu sklízíme, jaké strniště na poli zůstává, v jaké zralosti, resp. velikosti se sklízí, kolik sečí děláme... K největším ztrátám dochází při silážování.

Abychom se vyvarovali chyb, je třeba znát situaci na začátku a na konci procesu, tedy vážit hmotu. Rozdílů jsou i mezi odebraným množstvím a krmivem, následně i přijatým krmivem. Siláže pro bioplynové stanice se váží běžně, je vhodné s tím začít i pro chov skotu.

Výnosy z pole je třeba mít vysoké, nikoli na úkor kvality. Pro krmné plodiny je vhodná sklizeň s dostatečně vysokým strništěm tak, aby nebyla v senáži či siláži půda. Ta pak stojí za kažením hmoty a následně i za zdravotními problémy zvířat, které se odrazí nejen na

užitkovosti, ale i na obsahu somatických buněk v mléce.

Koncentrace energie v kg sušiny u senáže dosahuje asi 6,1 MJ NEL, u kukuřičné siláže pak 6,51 MJ NEL. Vliv přijaté energie na užitkovost je totiž velký.

S ohledem na nákladovost se vyplácí mít pole co nejblíže k farmě, pojezdy s vyšší spotřebou nafty se na ceně krmiv negativně promítanou. Také větší velikost obdělávaných pozemků přináší výhodu.

Pastva

Ačkoli se to nezdá, v poslední době narůstá význam pastvy v chovu dojníc. Některé mlékárny totiž zvyšují požadavky na tzv. senné mléko, tedy mléko od krav krmených pastevním porostem a senem. V posledním desetiletí má trend počtu hektarů pastvy právě opačnou tendenci.

Na většině farem se totiž pasou pouze mladá zvířata, případně suchostojné krávy. Pastva dojníc je výjimečná. Naopak se zvýšila plocha luk, ale i pro pěstování kukuřice.

»S pastvou bývá velký problém, a to s ohledem na požadavek vel-

ké pastviny, příliš daleké či problematické cestě na pastvinu od stáje, ale i s dostupností vody. Pastviny by také měly být ideální, ani mokré, ani suché, což zejména v posledních letech je velmi problematické,« uvedl ing. Thomson.

Co se týká sklizně píce na senáž, je zapotřebí zajistit nejprve kvalitní porost. Ten se neobejde bez pravidelné údržby. Předpokladem úspěchu je nejen vhodná volba odrůd, ale i kvality osiv, managementu pěstování, hnojení, načasování sklizně a již zmíněné výšky sečení.

»S hnojením v Německu je problém v tom ohledu, že spousta farem má méně hektarů a přebytečný hnůj musí nechat za peníze zlikvidovat. Platí zde totiž přísná legislativa, na hektar nesmí přijít více než 170 kg N z organických hnojiv,« uvedl ing. Thomson.

S ohledem na půdu se zde také potýkají se zkupováním půdy pro investice nezemědělci, kteří neváhají za hektar dát i 100 EUR. Tím neustále narůstá cena půdy, ale i ostatních komodit.

Text a foto Soňa JELÍNKOVÁ

